

[Hanne Reintoft.]

gør selvfølgelig landboungdommen modløs, og det knækker dens vilje og lyst til at fortsætte.

De unge afvandrer fra erhvervet, og accepterer man denne udvikling, så indrømmer man samtidig, at landbruget ikke kan konkurrere med andre sektorer i samfundet. Årsagerne til det er først og fremmest, at landbruget har bevaret familiebruget læn- gere, end det er teknisk forsvarligt, og til- ladt uhammet spekulation i stedet for at søge at bevare brugsretten hos landmæn- dene og så indføre en obligatorisk uddan- nelse.

I stedet for at forøge statsstøtten til korn- eksporten og ineffektive proteinproduce- rende jordejere, så DKP hellere, at der an- vendtes 25 mill. kr. til undersøgelse af stor- driftsfordelene. Måske kan jeg få landbrugs- ministerens bemærkninger til denne idé, dels til undersøgelse af stordriftsfordelene, dels til undersøgelse af de sociale fordele ved et andelslandbrug, baseret på et landsbyfæl- lesskab, eller et statslandbrug. Nu vil jeg gerne understrege, at det ikke kan nytte noget, at svaret bliver, at dette ikke ville svare til det danske samfunds struktur, for storkapitalen eksperimenterer jo med noget sådant. De store koncerner arbejder i øje- blikket ihærdigt på at undersøge stordrifts- fordelene i landbruget. Shell — hvad ameri- kansk olie så har at gøre med dansk land- brug — har i hvert fald forsøg på Tjele gods, og Plumrose har forsøg på Rysen- steen. Disse koncerner har endnu ikke så let ved at etablere sig i dansk landbrug under de nuværende love. Det er muligt, det meget besynderlige forslag fra SF kunne hjælpe dem frem til det — men det bliver heldigvis ikke vedtaget — så der blev åbnet ekstra let adgang for udenlandsk kapital til at sætte sig på dansk landbrug.

Alligevel er det bestemt ikke ensbety- dende med, at stordriftens fordele ikke duer i Danmark og ikke bør undersøges i Dan- mark. Vi kender ikke præcis den optimale driftsstørrelse i Danmark, men de partielle stordriftsfordele er ikke svære at indse; for- delene ved en flyvemaskine, en traktor eller en mejetærsker kendes, og de ligger jo, som det også kendes af alle, langt over; hvad fami- liebrug kan udnytte. Foruden stordrifts- fordelene opnår man ved fælleslandbrug at

undgå en række sociale problemer, som i dag er stærkt stigende for landmændene — jeg tror, næsten alle ordførerne har været inde på det. Her skal nævnes husbondeflørnings- ordninger og generationsskifteproblemet.

Når vi kan tilslutte os forslaget om udvi- det lån til yngre landmænd, er det i forvent- ning om, at der senere kommer en målsæt- ning for landbruget og et perspektiv for hele landbrugspolitikken. Hvis landbrugsmini- steren agter at udvide lånene på et senere tidspunkt med henblik på at finansiere op til Krogstrupudvalgets mønsterlandbrug på 60 ha, så må der gribes ind mod en kapitali- sering af støtteordningerne.

Forslaget til lov om afsætning af frisk dansk frugt og danske gartneriprodukter kan vi tilslutte os, da forslaget tilgodeser såvel arbejdende gartnere som danske for- brugere. Forslagets vedtagelse vil være en god støtte til gartneriets specialisering, og det vil nok også være en sikring mod den store produktionsusikkerhed, som er kende- tegnene for gartneriet.

Når der kan ydes lån på indtil 5 mill. kr., burde der fremsættes forslag om, at låntage- ren skulle føre regnskab. Det er paradoksalt, at gartneriet overhovedet ikke fører regn- skab eller uddanner hortonomer med indsigt til det. Lån og støtteforanstaltninger van- skeliggøres af manglende regnskaber; og kontrolforanstaltningerne umuliggøres. Også til internt brug vil gartnerne være bedre stillet, hvis de førte et sådant regn- skab. Driftsplanlægning, driftsanalyse og valg af driftskontrol forudsætter et regn- skab. Det er vores håb, at gartnerierhver- vets fremtidige struktur vil formes efter planmæssige investeringer — gerne med støtte af statskassen, hvis behovet, som det er i dette tilfælde, er oplagt.

Konkluderende må vi altså sige, at vi selvfølgelig under ingen omstændigheder kan acceptere, at man søger at løse landbru- gets problemer ved at henvise til Danmarks ansøgning om optagelse i fællesmarkedet. Med officielle tal synes jeg vi gang på gang, også i dag, har afvist en formodet økono- misk fordel for landbruget ved eventuelt dansk medlemskab.

Vi kan ikke acceptere, at forbrugerne skal betale for en tvivlsom landbrugseksport, og vi kan ikke acceptere, at støtten ikke for- deles efter sociale hensyn med begræns-